

והא דכתב נמי דלמא אמרו דכותבי זרכות כשורפי תורה מפני שלא ילול בשבת, אם גרמא שרי כ"ש שאין איסור אם נופלת דליקה ע"ש, ברם לידידי יותר קשה וכו' מפני שאם יפול דליקה ולא ילול יאמרו דהוי הכותב כשורף תורה וימא מפני שאסור לכתוב דברים שצטל פה, אבל מפני שאחר זמן אולי יהי שריפה אין לנו לחוש. אלא מזה יש ראי' למה שכתבתי במקום אחר דהא דאמרו דברים שצטל פה אי אהר רשאי לאומרם בכתב (תמורה י"ד) דאם כותב דבר כדי שיזכור וגו' זאת אין כאן איסור רק כשקורא מתוך הכתב, ומדוקדק הלשון אי אהר רשאי לאומרם בכתב דהוי דברים שצטל פה צוה יש האיסור. וזה מה דקאמר מעשה באחד שהי' כותב צידון צאו והודיעו לר"י והלך לצדקו, דהיינו לצדקו האם כתב כדי שיהי' לזכרון ושיגנוח אותו (ואולי י"ל לצדקו האם כתב באשורית לפי השיעור שאין איסור רק כשכתוב אשורית אבל בכתב משיעור אין איסור) כשהי' עולה בסולם הרגיש צו נעל עומום של זרכות ושקטן צספל של מים, פרש"י קבולות קונטרסים, דהיינו שלא הי' זה דברים לזכרון אלא שהי' הרצה כדי להלקן לאחרים, וגם ר"ל דלא תימא דעומום היינו סל או כלי שאין המים חודרים בתוכו צודאי ונמא שאין כאן מאצד צידים אלא כעין גרמא. לפי"ז דוקא לגבי כותבי זרכות ומפילים זאת שנמא ציד הרצה בני אדם צוה אנו שפיר חוששים לשריפה, ומאחר שאסור להלילס הוי כשורפי תורה, ולא כמו שהם הורו היתר לעצמם לכתוב כדי ללמוד תורה.

בשור"ת אחיעזר ח"צ סי' מ"ח דן בענין גרמת אצוד לכתבי קודש, מציא כבר להקשות הא דל"א הנ"ל מדוע יגרע הא דשקע צספל של מים מהא דשם על צשרו שטובל בדרכו דלא הוי רק גרמא דשרי. ומציא את הר"ן שכתב דהוי כאיצדן צידים, ול"ע מאי שנא משם כתוב על צשרו וע"ש, ולפי הנ"ל אחי שפיר.

עוד כתב שם צאות צי צהא דנוצ"י תנינא אר"ה סי' י"ז תמה על מה שהשמיטו הפוסקים הכ דינא דמחיקת השם ע"י גרמא שרי. ותירץ דזה נדחק מהא דמגילה (כ"ו) דס"ת שצלה דקוצרין אותו צכלי חרם. ולא הצנתי דבריו דיותר הו"ל להציא מהא דשבת (י"ד) דאמרין דגזרו עומאית ידים על ספר כדי שלא ילניעו ספר אלא תרומה ויצוא לידי פסידא, אלא מאש גרמא רחוקה גזרו עומאית ע"ש. ברם י"ל דמדללא קאמר כיון דקחצו דקארתו לידי איצוד כתבי קודש גזרו ציה רצון עומאית, נשמע מזה שמשום גרמת איצוד כתבי קודש לא היו יכולין לגזור, דהרי לא תפשוין כן לדי כתבי ואמרין עש"י הוא דאסור גרמא שרי, וזה אפילו גרמא לא נקרא דהא פסק הרמב"ם צפ"ג ה"י דרולא השיך עליו את הנחש ואין צריך לומר אם שיהא צו את הכלב או הנחש צכל אלו אין ממתין אותו והרי הוא רולא ודורש דמים דורש ממנו דם ע"ש דאין זה אלא גרמא, אבל צמה ששם תרומה ע"י ספרים אין זה רק אולי גרמא דגרמא דמי יאמר דיצואו העכברים, ואם יצואו מי יאמר שיפסידו את הספרים, וצכל אופן הלא אמרין עש"י הוא דאסור גרמא שרי. ומה דגזרו הוי כדי שלא "יפסידו" את הספרים דהיינו שאפילו אם

ומה דכתב שאין השם מקדש הכלי שיהי' כל הכלי קודש, כן אמת אבל היינו שאין כל הכלי קודש שיהי' אסור להשתמש צכלי אחר שקינץ וסילק משם את השם, אבל כל זמן שהשם נמא שם אסור להשתמש צהכלי דאין לך צזיון גדול מזה. וראי' לכך מהא דאמרין צערכין גבי קורה שהתנדב עכו"ם לציבכ"ג והי' כתוב עלי' שם דיגוד וישתמש צמותר דאין השם מקדש אלא מקומו ע"ש, ואם לגבי ציהכני"ם אמרין דלריך לקנץ את השם ולא מהני מה שיכסה כש"כ צהא, וגם אין לומר דהוי כתוב לשמה דהרי מייירי צעכו"ם, ועוד גם צשלא לשמה לכ"ע צריך גניזה. ואם לא הי' כותב שאם מכסה צמשי מותר לשחות מהכוסות, הי' אולי אפשר לומר שאם מכסה את השם וישים את הכוס צמקום משומר דהוי זה נחשב לגניזה כמו שכתבתי צמ"א לגבי ס"ת שצלה דמה שמונח צארון נחשב גניזה, אבל נראה דצכוסות וכלים שעומדים להשתמש צהם צריך דוקא לקנות את מקום שהשם כתוב כדי שלא יצא לידי תקלה ולצזיון.

ג' מחיקת שח"ק ע"י גרמא

תנן כל כתבי הקודש מילין אותן מפני הדליקה צין שקורא צהן צין שאין קורין צהן (שבת קט"ז א'). ושם צגמרמא, ח"ר הזרכות והקמיעין אע"פ שיש צהם אותיות של שם ומעניינות הרצה שצתורה אין מילין אותן מפני הדליקה אלא נשרפין צמקומם הן ואזכרותיהן מכאן אמרו כותבי זרכות כשורפי תורה (פרש"י שהרי לא ילולס צשבת), מעשה באחד שהי' כותב צידון צאו והודיעו את רבי ישמעאל והלך ר"י לצדקו כשהי' עולה בסולם הרגיש צו נעל עומום של זרכות ושקטן צספל של מים וצלשוין הזה אמר לו ר"י גדול עונש האחרון מן הראשון. פירש צחידושי הר"ן, האחרון, ששרפן ואיצדן צידים, מן הראשון, דהראשון יש לחוש צו אך לא צודאי ע"ש.

מזה מציא צזין אחיעזר ח"ג סי' א' ראי' דגם גרמת מחיקת השם שלא צמקום מולא אסור. וז"ל שם צאות ז', הרי השקיעה צספל שעי"ז ימחקו ממילא צמים הוי רק גרמא דומיא דמגילה צמים כששם כתוב על צשרו וימחק צמים שאמרו שהוא רק גרמא, ולמה אמר לו ר"י גדול עונשו האחרון מן הראשון הרי גרמא מותר, וגם למה צכלל אמרו דכותבי זרכות כשורפי תורה מפני שלא ילול צשבת הרי גרמא שרי, ואם גרמא שרי כ"ש שאין איסור אם נופלת מאל"י דליקה ואינו מלילס. אע"כ שגם ע"י גרמא וגם כשנופלת דליקה מאל"י ואינו מלילס יש איסור של צזיון הקודש ע"ש.

ברם הא דהשקיעה צספל של מים לא נקרא גרמא אלא איצוד צידים כדכתב צחי הר"ן כנ"ל. וכן הוא גם לגבי רליחה שכתב הרמב"ם צפ"ג ה"ע דרליחה הרודף את חצירו לתוך המים או לתוך האש אומדין אותו אם יכול לעלות משם פטור ממתת צית דין ואם לאו חייב ע"ש דאין זה נקרא גרמא אלא צידים. משא"כ צהא דהי' שם כתוב על צשרו ועובל עצמו הרי עולה מיד אחר הטבילה שפיר נקרא גרמא.